

Redacția și Administrația:

Cernăuți

strada Treimei Nr. 14,
unde sînt a se trimite tot
felul de scrisori, cereri și
bani.

Epistole nefrancate nu se
primesc.

LUPTA

Prețul de abonament:

Un an 2.— cor.

Jumătate de an . 1.— "

Un număr . . . 14 bani

Apare:

în întia Duminică a fie-
cărei luni.

Organul partidului social-democrat din Bucovina.

„Muncitorii din toate țările uniți-vă!”

Manifest către toți lucrătorii.

Tovarăși, Muncitori și Muncitoare din Austria întregă!

Opera reformei de alegere e oprită în loc în comisiunea pentru reforma legii electorale printr'o **obstrucție ascunsă totuși însă prea resvedită**. Dușmanii reformei electorale nu doresc, ca comisiunea să lucreze. Le pare a crede, că muncitorimea sau împăcat cu gîndul, de a suporta zădărnicea reformei electorale liniștită, rebdătoare și fără luptă. Se adevărește mereu, că v'om fi siliți, să dovedim contrarul.

Muncitori, puteți fi siguri, că oamenii voștri de încredere sînt luători de samă și că nu vor lăsa, să perdeți momentul nemerit. Cu părere de reu se vede, **că va fi nevoie de jertfe mari**. Să le micșurăm după puțință e una din datorințele noastre cele mai importante. De aceea au hotărît reprezentanții partidului, să fie dat întăi un signal de amenințare și numai în cazul cel mai extrem de a pune la cale greva generală. (straicul mare obșteșc).

Astfel — dacă lucrurile v'or merge tot așa mai departe ca pînă acuma — va izbucni în una din cele mai apropiate săptămîni

o suspendare a lucrului pe timp de trei zile în Viena și numai în Viena.

Viena îi centrul, ei i-se cuvine onoarea și dătoria de a merge înainte.

Ne adresăm către muncitorimea de ori-ce meserie din toate țările împărăției **afară de Viena** ca să nu înceapă greva generală nici într'un caz, pînă ce nu va fi dat signalul din partea instanților competente.

Acest întîiu — și ultimul — signal va fi dat **numai și numai de către muncitorimea Vienei**.

Dacă domnii din comisiunea pentru reforma legii electorale vor refusa să lucreze, spre a zădărnici dreptul poporului, **atunci vor lasa lucrătorii lucrul**, pentru a dobîndi dreptul poporului. O să vedem, cine va slăbi mai degrabă.

Inceperea și totul ce privește greva din Viena v'om da de știre la timp. Anunțul de azi, fiind provizor, servește numai la aceea, de a face pe tovarășii din toate provinciile a înțelege, ca să remiie linișțiți în tot timpul grevei din Viena și a-i împune, să observe disciplina cea mai aspră, ca tot lucrul afară din Viena deocamdată să meargă înainte.

Tovarăși de pretutindene stăpîniți-vă nerebdarea voastră, așteptînd liniștit, pînă ce va veni rîndul și vouă! E de prisos, să perdem măcar un singur cuvînt de înduplicare la adresa muncitorilor din Viena: **Ei vor jertfi bucuroși o jumătate săptămîină de lucru, îndeplinind astfel datoria luptei în plina măsură, de aceasta sîntem siguri și convinși!**

Muncitorimea Austriei nu va lasa, ca dreptul ei să fie prada unor intrigi murdare. Rabde Coroana, ca o bandă mică de ciocoi, advocați și mișei să nu fie sama de voința ei, care de astă dată e de acord cu voința și dreptul poporului, privească guvernul cum is luată în rîs cuvîntările și afirmările lui, muncitorimea nu se va închina în fața golanimei privilegiate, ci va lupta pentru dobîndirea **votului universal, egal, direct și secret, cu toate mijloacele și pînă la extrem!**

Tovarăși, știți în fine, ce așteptăm mai înainte de toate de la voi; îndepliniți-vă datoria.

Viena, Iunie 1906.

Ferdinand Skaret

Anton Nemeș

Ignațiu Daszynski

în numele executivei generale a Socialdemocrației din Austria.

Anton Hueber

secretarul sindicatelor.

E. Pernerstorfer

președintele ligei deputaților socialdemocrați.

Conferența oamenilor de încredere a muncitorimei din întreaga Austrie.

În ziua de 14 Iunie s'a ținut la Viena o conferență de cătră delegații trimiși de muncitorimea întregii Austriei. Numărul lor sau urcat la suma de 107; Bucovina a fost reprezentată prin tovarășul George Grigorovici.

După o dezbateră îndelungată și vie asupra împrejurărilor, ce vor hotărî greva generală (straicul mare) precum și asupra amănuntelor privitoare la organizarea grevei, s'a votat într'un glas următoarea rezoluțiune (hotărîre):

„Conferența se declară de acord cu manifestul publicat de executiva generală și fracțiunea parlamentară, e așadar înțeleasă cu anunțarea imediată a grevei generale, respectiv cu eventuala depunere a lucrului în Viena pe trei zile, premergătoare grevei generale.

Conferența apelează la muncitorimea organizată de toate breslele din Austria întreagă, ca să îngrijească fără nici o întârziere de ultimele pregătiri pentru greva generală în întinderea pe cât se poate de largă. Cu împuternicirea, de a pune la cale toate trebuințoase, pentru greva generală și de a da la caz de nevoie, fără zăbavă, parola la începutul ei, va fi însărcinat un comitet central în Viena, compus de membrii reprezentațiunei partidului, a comisiunei sindicale și ai fracțiunei parlamentare.

Cîrmuirea în fiecare țară deosebi va fi împreună în mîna unui unic comitet al țării, compus în același fel, care se va pune nemijlocit în legătură cu comitetele locale.

Conferența face pe comitetul central deplin responsabil, ca să nu întârzie cu momentul potrivit și ca greva generală să fie proclamată fără a ținea sama de jertfele maricerate de ea, îndată ce va fi pusă în primejdie serioasă realizarea legii electorale prin o stagnare a dezbaterilor parlamentare.“

Pregătirile pentru greva generală în Cernăuți.

Duminică în 24/11 Iunie a avut loc în Cernăuți o conferență, la care au luat parte 32 oameni de încredere ai partidului socialdemocrat, trimiși din toate părțile Bucovinei. După o dezbateră amăruntită a fost votată unanim rezoluțiunea următoare:

Conferența oamenilor de încredere din Bucovina găsește cu cale manifestul executivei Vieneze și hotărîrile reprezentațiunei partidului din Cernăuți și decide, a îndruma fără întârziere toate pregătirile pentru greva generală în Bucovina și mai cu samă în Cernăuți.

În aceeași zi s'au adunat în ograda căsei muncitorilor, Strada Scoalei Nr. 7, aproape 2000 de lucrători și lucrătoare, care auzind cuvîntările tovarășilor: Fuchs în limba germină, Grigorovici în cea romînă și Ogradnik în cea ruteană, au primit cu bucurie vestea, că partidul e gata de greva generală și au votat unanim o rezoluție în același sens. Țăranii adunați din suburbie și din satele apropiate sau declarat gata, să poarte de grijă, că în caz de va izbucni greva generală în Cernăuți, să nu fie adusă la oraș nici un fel de marfă, pînă nu va fi dobîndit dreptul egal de alegere.

În fine a rostit tovarășa Dr. Tatiana Grigorovici o cuvîntare, primită cu aplauze vie, în care a arătat viclenia și mișelia regimului moscacesc de azi din Rusia, care pune pe niște oameni întunerici și sălbatici, să omoare populațiunea ovrească și armeană spre a atrage atenția poporului dela revoluția cu drept îndreptată în potrive țarismului nemilos și asupritor.

Rezoluțiunea, prin care adunarea își exprimă ura și disprețul față de ticăloșiile țarismului rusesc, fu viu

Lupta de clasă.

I.

Omul neluminat bine, de multe ori nu vede adevărata pricină în toate lucrurile. Face ca și copilul, care bate zidul de care s-a lovit, necugetînd că el însuși este pricina durerii ce și-a făcut.

În mișcarea lucrătorilor se bagă de samă de asemenea multe greșeli de ale lor în ceea ce privește înțelegerea pricinilor răului de care sufer. Cercurile, cluburile, sindicatele de muncitori și ziarele lor, fiind mijloace de luminare ale clasei muncitoare, și nu de lingușire, noi căutăm să facem ca muncitorii să priceapă tot ceea ce îi înconjoară. Altfel fac celelalte partide. Ele caută ca, cercetînd ideile greșite ale poporului, să le așeze, să se facă apărătorii lor, pentru a cîștiga pe muncitori, căci e mult mai ușor de a bate în struna cuiva, decît de a-i scoate din creier o idee greșită, dar pe care o crede adevărată, pe care, poate, o are moștenită de la părinți.

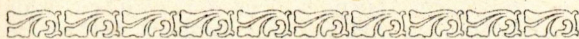
Să luăm acum o pildă: Fiecare muncitor are un stăpîn. Apăsarea, nedreptatea, le întrupează în acest om, în acest stăpîn. Dacă stă rău, vinovat e acest

stăpîn, dacă salariul e mic și neîndestulător, vinovat este meșterul sau fabricantul care nu i-l mărește. Dacă se întîmplă să fie o mare fabrică cu zece mii de stăpîni, o fabrică a unei societăți, toate vinele cad asupra directorului de fabrică, din a căror pricină tot răul vine. Dacă acești oameni ar pieri, totul s-ar îndrepta, dacă s-ar înlocui directorul, muncitorii ar fi fericiți.

Muncitorii nu au putut ajunge să vadă pricina socială, să vadă că în toate acestea nu omul este vinovat, omul luat în parte, stăpînul Stan sau stăpînul Bran, directorul cutărei fabrici sau stăpînul cutare de atelier, muncitorul n-a putut ajunge să cunoască că vina este a alcătuirii sociale (adecă obștești). Aici nu poți și nu trebuie să tai mîna care te lovește, ci pricina care împinge mîna. Dacă salariul nu este îndestulător, nu e de vină cutare meșter, ci întreaga clasă din care fac ei parte, întreaga alcătuire socială. Aici este vorba de lupte de clase: de o parte clasa stăpînitoare, de altă parte clasa muncitoare.

Cari sînt legăturile dintre aceste două clase? Clasa stăpînitoare, burghezia, este aceea care are averea, capitalul, și din care cauză se numește și clasă capitalistă. Clasa muncitoare nu are decît brațele de

aclamată și unanim votată. Astfel a fost adunarea asta o frumoasă și vrednică manifestațiune pentru dreptul poporului și în potriva aspiriei lui.

Una din două :

Votul egal sau greva generală.

Mai mult de jumătate de an vedem noi tot din timp în timp adunându-se poporul în întruniri și pe stradă; steaguri roșii fălfăie și strigățul: „La iveală cu votul universal, egal, direct și secret“ străbate aerul.

Și cine s-oare aceea, ce fac manifestațiunile acestea?

Sînt cetățenii muncitorii din toată împărăția, care cer votul egal (glăsuirea de o potrivă la alegeri de deputați), ca să poată și ei trimete deputații lor la Viena în parlament, adecă în sfatul mare al împărăției, unde se fac toate legile și fără care sfat nici împăratul n'are drept, să facă legi.

Acolo în parlamentul din Viena se hotărăse înălțimea birului, se dă în fiecare an voia, de a strînge, birul de la întregul popor; se pune la cale, cîți recruți are împărăția voie să redice dintre barbații în vîrstă de 21 de ani; cîtă vreme trebuie fiecare să slujească la miliție; acolo se face revizie asupra venitului și cheltuielilor ale împărăției întregi; acolo se hotărăște, ori de au să între din alte țări cutare și cutare măruri în țările noastre sau ba; acolo se fac legile judecătorești, pentru afacerile meseriașilor, pentru scutul lucrătorilor, pentru școlăritul copiilor și altele multe.

Chiar din puținele pilde, date aici, se cunoaște, cît îi de vajnic pentru toate păturile poporului, de a avea acolo în parlament cu cît mai mulți deputați de ai săi, adecă barbați de încredere, cari ar avea să pîndească, să nu se facă acolo niște legi vrășmașe poporului. Știm noi de altă parte bine, că legi de acest fel avem destule, și de ne întrebăm, oare de ce îi așa, respunsul e gata, cînd vedem, că boierii și oamenii cei cu avere aleg 353 deputați în alegeri

muncă. Dintre aceste două clase, în societatea de azi, cea mai nevoită e clasa muncitoare, care trebuie să-și vindă stăpînilor puterea ei de muncă. Și pentru că stăpînul e cel puternic, cel care hotărăște și dictează, muncitorul e silit să se vindă pe un salariu de nimic și să muncească din zori și pînă în noapte, să-și jertfească adică libertatea pentru că aibă deabia cu ce să trăiască.

Dar rîvna lui, ca a oricărui om, e spre mai bine, spre o muncă mai mică, spre un salariu mai mare. Rîvna stăpînului însă e tocmai din potrivă: să-l facă pe robul său din fabrică sau atelier să lucreze cît mai mult și să-i plătească cît mai puțin. Pe cînd muncitorul tînde spre a se face stăpîn pe munca lui, stăpînul vrea să și-o însușească, de s-ar putea toată. Căci el, stăpînul nu trăește decît din această muncă neplătită, nu-și mărește capitalul decît adunînd ciștigul zmul din străduința muncitorului. Firea însăși a capitalului e de a se mări din munca altuia. Fără aceasta el n-ar exista și de aceea exploatarea (adecă stoarcerea de folos) este o chestie de viață pentru clasa capitalistă: fără exploatarea ea n-ar mai trăi ca clasă. Ce se naște din interesele aceste vrășmașe una alteia v'om arata în numărul viitor.

deosebite; pe cînd tot poporul alege în curia a cincea — unde se bagă obraznicii boieri și oameni cu avere să aleagă mai odată — de tot numai 72 de deputați. Pe cît de nedrept îi „dreptul“ acesta de alegere, vede și un copil, maicuşamă, dacă adaogem, că în curia a cincea a trebuit într'un caz să fie date 102 mii de glasuri, ca să fie ales un deputat din popor, pe vreme ce 7 ciocoi au ales tot un deputat. De unde poate așa dar parlamentul acesta, să aibă putere, de a face legi prielnice poporului muncitor, dacă legea de alegere astfel îi făcută, că deputații cei aleși de avuți sînt de cinci ori mai mulți la număr, decît acei aleși de poporul de rînd și au deci în mina lor, cînd vine la glăsuire asupra unei legi priincioase muncitorilor, a o opri.

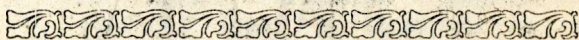
Poporul muncitor e așa dar nevoit, să lupte și face bine, că se luptă, de a dobîndi o lege de alegere mai bună.

Legea aceasta e votul egal, care dă fiecărui cetățean, fie el opincă sau vlădică, muncitor sau stăpîn, acela-și drept. Toată împărăția trebuie împărțită în ținuturi (cercuri) de alegere și în fiecare ținut ar avea să se aleagă numai un deputat de-a-dreptul și de o potrivă de toți, fără deosebire de avere. Dacă se va face astfel de lege, atunci muncitorimea va fi în stare, să-și aleagă deputați după plac, fiind oriunde poporul muncitor mai tare la număr decît trîndavii nemernici, ce au azi toate drepturile.

Sfatul asupra legii acesteia priincioasă muncitorimei și poporului de rînd ține deja 7 luni și nu-i vorbă, de sfătuit n'ar fi atîta, dar să rădică maicuşamă din mijlocul deputaților boierești tot cîte un vrășmaș al votului egal și așadară și a poporului, ca să împiedice mai decît împlinirea făgăduinței a guvernului și a împăratului, că legea asta nouă de alegere va fi gata încă pînă în vara asta.

Muncitorii au răbdat pînă acum, dară ei vād, că cu răbdarea nu ajungi departe și de aceea au hotărît greva generală, în caz că parlamentul din Viena nu va face de curînd un capăt cu sfatul asupra legii dorită de popor.

Una din două, votul egal sau greva generală, adecă depunerea lucrului, la început numai în Viena și la caz de nevoie în toată împărăția. Asta' respunsul nostru la mișelele boierești. Jos cu vrășmașii votului egal, trăiască greva generală.

Știri mărunte.

Scandalul cu banca țării. La 24 Iunie a avut loc în Suceava (Hotelul Langer) o mare adunare populară, la care au participat o mulțime de țărani și mulți din inteligența romîni. La întrunirea asta era vorba despre banca țării, de la care au așteptat țărani noștri nevoieși scăparea lor și care, vezi bine — cu toate făgăduielele ale familiei Onciul — nu a putut fi în stare să vindică o boală socială, care bîntuie toată lumea și care constă în respirarea averilor micilor proprietari țărani în folosul cămătarilor și proprietarilor mari. Noi de astă dată nu ne putem ocupa de amăruntul cu pricinile insuficienței (neîndestulării) băncei țării, putem numai zice, că noi ca social-democrați nu vedem în fie ori-ce bancă alta decît numai un paliativ amăgitor, care nu poate opri proletarizarea țărănimei, dictată de legi sociale mai tari, decît ori ce revindicare, născocită de om.

Trebuie însă să remărcăm, că mai toate cuvîn-

tele critice, rostite la întrunirea din Suceava, sînt deplin îndreptățite. De și nu crezi în scăparea năcăjitului nostru popor prin banca țării, totuși se revoltă tot sentimentul moral, cînd vezi ce martiriu duc bieții noștri țărani, pînă ajung ei să vază în mina lor imprumutul cel mult dorit dela banca țării — care în urma urmei îi ruinează — pe vreme ce cămătarii, de care avea bancă să scape pe țărani, capătă banii de tot lesne, spre a jăfui și mai cu spor pe nefericii săteni.

Sub astfel de referinți e ușor de priceput ura și strigățile de resbunare din partea țărănilor auzite la adunarea din Suceava și adresate familiei Onciul și Lupu. Cine a avut odată ocaziune, să-l audă pe domnul Aurel Onciul de exemplu vorbind despre binefacerile băncii țării și despre belsugul, cel așteaptă pe săteanul nostru, în moment ce banca va funcționa, trebuia să-și zică: omul acesta e ori un naiv ori un șarlatan.

Dar ar fi mare greșeală a crede, că dacă Onciulenii nu's profetiți adevărați ai țărăniei, atunci sigur că scăparea țărăniei va veni din partea unor Procopovici, Popovici și alții, care au redicat atît de puternic glasul în numele asupriților țărani în potriua administrației băncii în frunte cu Dr. Florea Lupu și în contra Onciulenilor.

Noi șintem încredințați, că totul, ce stă în tabera burgheză ori îi dejă deplin putrezit ori e pe cale a putrezi, dacă nu va gasi drumul în tabera social-democrată. Domnii aceștea rar au altă țintă, decît binele lor propriu. Și am fi profetiți rău, dacă nu am zice: Țărănilor nevoieși, nu vă bucurați fără de vreme de conducătorii nooi, pe cari le-ați dobîndit. Le veți vede decurînd înbrățișînduse cu cei, în potriua cărora vă revoltați voi în timpul de față și mîncînd cu ei la o masă, căci știți bine proverbul: *corb la oorb ochii nu scoate.*

Scăparea voastră zăce în voi înși-vă adecă în luminarea voastră, căutați de învățați de la cei, pe partea cărora stă poporul muncitor, lupta lor să vă fie pildă și pentru lupta voastră.

Cioplitorii de peatră din Cernăuți să luptă dintr'un timp incoace în potriua unor lipitori de liferanți și un soiu deosebit de gheșeftari numiți: „subunternemer“. Liferanții calcă legea, luînd lucru și dînd de lucru, ca cînd ar fi maștri sau arhitecți cu diplomă; ear „subunternemerii“, cari — cu părere de rău fie constat — sînt mai toți frați de breaslă cu lucrătorii cioplitori, se poartă ca luda față de Christos, luînd cite 40—60 bani pe suflet de la frații lor, măcar că nu fac alt lucru, decît ieau plata pentru muncitorii cioplitori din mina stăpinului. Legea și dreptatea, cum se vede, îi pe partea cioplitorilor de peatră și guvernul a promis deja aspra pedepsire a calcătorilor de lege, a liferanților și a „unternemerilor“. Dară ce folos din făgăduielele guvernului, dacă el a fost naiv destul, să deie cercetarea pe mina vestitului magistrat orășenesc, care — pe cît cunoaștem noi starea cercetării — numai una poartă grijă, cum să scape pe gheșeftarii numiți de pedeapsă, ce le așteaptă.

Noi întrebăm pe guvern, ôare pînă cînd a lasa el, să-și bată joc de el și de lucrătorii nedreptățiți niște oameni din magistrat, ca jupinul Zierhofer, care de acum înainte zice, că el n'ar să pedepsască pe nime din gheșeftari, doară pe un biet muncitor romîn, care poate o dînoară de nevoie a fost și el timp scurt „subunternemer“, dară azi singur se revoltă în contra modului acestui necinstit de exploatare

și singur îi unul din cei mai aprigi luptători în potriua gheșeftarilor numiți.

Noi întrebăm și pe coconul Zierhofer oare ce crede el, pînă cînd vor avea lucrătorii rebdare cu purtarea sa vrăjmașă și adesea contrară legeri față de lucrători. Domnul acesta, plătit din banii cetățenilor muncitori trebuie să fie slugă cu dreptate față de fiecare cetățean, fie el îmbrăcat în haină de domn sau de muncitor. Domnul acesta n'are nici un drept, a trăgăna cercetarea cu lunele, ca să aibă gheșeftarii timp, să șteargă urmele mișelilor făcute, ear după înșistările de urgență ale guvernului a-și alege pe cel mai nevinovat spre pedepsire. Dacă stă chestia astfel, atunci v'om începe și noi să alegem din funcționarii magistratului însă nu pe acei nevinovați ci din potriua pe cei mai vinovați.

Dela guvern cerem noi însă cu tot adinsul, să ieă cercetarea asta maidecît din mina domnului Zierhofer, care pînă azi destul a încurcat-o. Lucrătorii cioplitori de peatră s'au săurat de dreptate, făcută de magistratul orășenesc, ei cer apărare de a dreptul dela guvern și în grabă, căci destul gem ei sub lipsa de lucru și sub nedreptățiți din toate părțile. Și rebdarea lor are margine!

Editor și redactor responsabil: George Grigorovici.

Nr. 1096.

Concurs.

La „Centrala însoțirilor economice române din Bucovina în Cernăuț, a. r. c. g. I.“ sunt de ocupat conform concludului direcțiunii din 7. Iunie a. e. st. n. două posturi de inspectori. Misiunea inspectorilor va fi organizarea și controlarea însoțirilor economice române de tot felul.

Enrolamentele inspectorilor vor fi:

1. Salar anual fix de 2400 cor. și două cvincvenii câte 1000 cor.

2. Restituirea speselor efective de drum și diete câte 5 cor. pe zi pentru timpul inspecționărilor afară de orașul Cernăuț.

3. Ei vor fi numiți definitivii cu dreptul la pensie pentru caz de invaliditate sau moarte întocmai ca și funcționarii de stat.

Reflectanții vor trebui să impliniască următoarele condițiuni:

1. Vîrstă de sub 30 ani;

2. Petenții trebuie să fie Români;

3. Ei trebuie să documenteze absolvirea studiilor juridice și prestarea examenelor de stat, prezentând toate trei testimoniile de stat;

4. Ei vor trebui să absolve înaintea umirii lor definitive o praxă de șese săptămâni pe speșele proprii la subsemnata „Centrală“ și alte însoțiri designate de Directorul „Centralei.“

5. După numirea definitivă inspectorii vor trebui să plece pe speșele „Centralei“ pe trei luni în străinătate spre a studia organizația însoțirilor economice de acolo.

Numai în lipsa de candidați cu studii juridice se vor pute considera și alți petenți.

Petițiunile instruite cu documentele necesare sunt a se adresa la direcțiunea „Centralei însoțirilor economice române din Bucovina“ în Cernăuț, strada domnească Nr. 19, pînă la 1. August 1906 st. n.

Cernăuț, 9 Iunie 1906.

Pentru Centrala însoțirilor economice române din Bucovina, asociație regîstrată cu garanță limitată:

Dr. Florea Lupu director.